

Bizim borcumuz cavanlarımızı lazım olan səviyyədə tərbiya etmək, onları həqiqi mənada bizi əvəz edə biləcək səviyyədə hazırlamaqdır.

**Qulam Yəhya
Daneşanının nitqlərindən**

- Atam tez-tez yuxuma girir. Bəlkə də bu, yaşımin 70-i haqlamasındandır. Yenə zəhmi necə basırsa uşaqlıqda kimi əl-qolumu yığışdırır, amiranə dayanıb nəsə deyecəyini gözləyirəm. Öz-özümə sual verirəm: "Göresən yene nə səhvim var ki, ruhu narahatdır".

Atamın rəhbərlik etdiyi təşkilatlara münasibətdəki tələbləri ailəsindən də yan keçmirdi. Onunla ciyin-ciyinə işləyənlərə övladlarının həmyaşıllarına nümunə olmalarını təlqin edirdi. Deyirdi ki, bunsuz yoldaşlar arasında sözünüz kəsərlə, hörmətiniz yetərlə olmaz. Bəzən şıtaqlığımız, səhvlerimiz olanda yalvarışlı baxışlarımıza amız Sitarəyə, 102 il ömür sürmüş babamız Yəhyaya dikiłdı. Sözlərdən ötkəmlik olundan elə terzdə məzəmmət edirdi ki, ağır cəza təsiri bağışlayırdı. Belə vaxtlarda anam da müdaxilədən çəkinirdi. Çünkü o, bilirdi ki, atam bizi necə çox istəyir, hər şey gələcəyimizə hesablanıb.

Bir dəfə anamla astaca söhbətinin şahidi oldum. Dedi ki, təbrik edirəm, Moskvadan mühacir övladlarının İvanova-

Onun oğlu olmaq heç də asan məsələ deyil

dakı Beynəlmiləl Uşaq Evində oxumalarının razılığını almışq. İndi gerek ilk kontingenti müyyəyenləşdirək. Yekun fikrindən bəlli oldu ki, əgər təşkilatın rəhbərləri nümunə göstərib övladlarını birincilər sırasında göndərməsələr qınaqları yıığışdırmaq olmayıcaq. 5-6 yaşlı uşağı atasından -anasından ayırib evindən-yurdundan çox-çox uzaqlara göndərmək elə də asan məsələ deyil. Gel elə Bəhramla İsmayıldan başlayaq. Sonra Aslanı da onlara qoşarıq.

Aradan iller ötəndən sonra o addımın necə yerində olduğunu qənaətindəyəm. Biz orada həm də gələcək həyat yoldaşlarımızı kəşf etdik. Atam

Evde hamımız ali təhsil alıq. Çalışdıq ki, seçdiyimiz ixtisasların kamil mütəxəssisi

olaq. Aslan tarix elmləri namizədi dissertasiyasını müdafiə etdi. Azərbaycan Texniki Universitetinin mexanika fakultəti bitirən Qəhrəman hazırda nəinki yaşadığı İspaniyada, eləcə də digər Avropa ölkələrində səriştəli mütəxəssis kimi kifayət qədər hörmətə malikdir. Ali təhsilli energetik olan İsmayıllı barədə də tanınanlar həmişə ehtiramla səhbət açıblar. Çox təessüf ki, o da Aslanla yaşı döyüni erkən tərk etdi.

Mənə gəldikdə isə avtomatika və telemexanika sistemləri üzrə ali təhsil almağa üstünlük verdim. Azərbaycan Elmlər Akademiyasının müvafiq institutlarında sözümüz işimlə de-

məyi bacardım. Hazırda təqquddə olmağıma baxmayaraq, yene təcrübəmdən istifadə edilməkdədir. Həyat yoldaşım Lyudmila Bakı Slavyan Universitetində çalışır. Biz 1 oğul, 1 qız boy-a-başa çatdırılmışq. Nəvərlərle başımızı qatırıq.

Ürək sözlərimi yazarkən ata-anamı, bütün məsləkdaşlarını, onlarla uzun, şərəflə yol gələnləri yada salır, bu gün isə xatirələrini əziz tutanlara doğmalarım adından "Sağ olun!" - deyirəm.

**Bəhram Daneşani,
İranlı Mühacirlər
Cəmiyyətinin üzvü,
mühəndis**

Qadınlar arasında iş aparmaqdan ötrü...

Qadınlar arasında iş də mühüm bir mövzudur, buna kömək etmək lazımdır... Qadınlar arasında iş aparmaqdan ötrü kişilər arasında iş aparmaq lazımdır.

**Qulam Yəhya
Daneşanının nitqlərindən**

- Rəhbərliyi şərtləndirən mühüm keyfiyyətlərdən biri sənə inanan, bir sıradə addımlayan müxtəlif yaşlı, dünyagörüşlü insanlarla onların öz dillərində danışmaq məhərətidir. Bəzən nitqə, çıxışa səmimi humor notları da qatmaq faydasını verir.

Yəni, təqidin, dekorativ göstərişlərin yaratdığı sərt mühitə mülayimlik getirilməsi ilə ünsiyyət körpüləri daha da möhkəmlənir.

Yadımdadır ki, partiyamızın rəhbəri elə mötəbər ali məclisi məzəndə orada qadınlarla aparılan işin vəziyyətinə, Qadınlar Təşkilatımızın fəaliyyətinə ciddi diqqət yetirməsin. Bu uğurlardan qurur hissi ilə danişirdi. Nöqsanlara, çatışmazlıqlara gələndə yalnız Qadınlar Təşkilatının rəhbərliyindən hesabat tələb etməzdə. Deyirdi ki, qadın ana, həm də tərbiyəçi, həyat yoldaşıdır. Kişilərə nisbətən işi daha çox, günü daha qayğılıdır. Hansı evdə, ailədə bu zərif məxlüqa həssas yanaşılırsa, onu duymağı bacarıb köməyi əsirgəmirlərse müsbət nəticəsin təşkilati işdə də mütləq göstərəcək. Ona görə də qadına münasibətdə, yanaşmada arxaik baxışların girovuna çevrilən kişilərin arasında iş aparılması sözlərini təbəssümə qarşılıyanlar sonradan

həmin fikrin necə dərin əsasla- ra malik olduğu qənaətinə gələrlidilər.

Həyatımın böyük hissəsini təşkilatımıza, qadınlarla işə bağlamağında ailəmdə bu anlama böyük diqqət yetirilməsi mühüm rol oynayır. Mühacire-

riblər.

1960-1965-ci illərdə eyni zamanda Azərbaycan Dövlət Universitetinin (indiki Bakı Dövlət Universiteti) iqtisadiyyat fakültəsində və Bakı Ümumittifaq Ali Partiya Məktəbində təhsil almışam. Dövlət

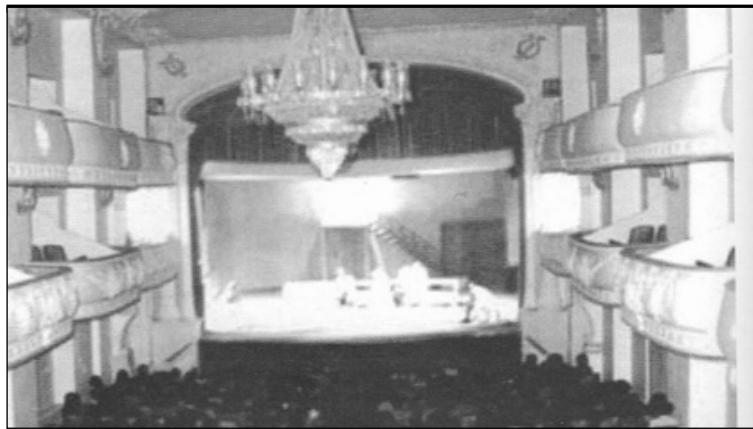
tə 1953-cü ildə gelmişik. Atam Məmməd rouşenfikir adam olundan təhsil almağımın qayğısına qalıb. Gəncədə tibb texnikumunu əla qiymətlərlə birtirdiyim üçün Moskvaya göndə-

Plan Komitəsinin İqtisadiyyat İnstitutunun baş elmi işçisi, baş iqtisadçısı kimi səmərəli fəaliyyətim "Əmək igidliyinə görə" medalı ilə qiymətləndirildi.

Bir dəfə yoldaş Qulam (onu hamımız belə adlandırdıq) məni kabinetinə dəvət eddi ki, topladığın bilik və təcrübəni təşkilatımıza, cəmiyyətimizə sərf etməyinin vaxtı çatıb. Farsca yaxşı bildiyimden 7 il makinada sənədlərin bu dildə yazılmasını mənə etibar etdilər. Təbliğat şöbəsindəki, Qadınlar Təşkilatındaki fəaliyyətim də yaddan çıxan təəssüratlar deyil. 1992-ci ildə Ədilə xanımdan sonra bir müddət Qadınlar Təşkilatının sədri işlədim. Yeri gəlmışken qeyd edim ki, həyat yoldaşım Səbzəli Vəlizadə də heç vaxt ictimai işlərdəki fəaliyyətimə maneçilik törətməyib. Əksinə, yeri gələndə köməyini əsirgəməyib. Bu mənada da yoldaş Qulamın sözlərindəki həqiqət şəksizdir.

Unudulmaz xatirələr sırasında onlarca mühacir övladına fars dilini öyrətməyim və bir də Azərbaycanın o vaxtkı rəhbəri Vəli Axundovun mərhum Xosrov Ruzbehin həyat yoldaşı Afaq xanımı qəbul edərkən mütərcimliyin mənə etibar olunmasıdır. Bu, her kəsi qəbiliyyətinə görə dəyərləndirən Q.Y.Daneşanının etimadlarından biri idi.

**Humay Yərefra,
İranlı Mühacirlər
Cəmiyyətinin üzvü**

ustadlarımız respublikanın əməkdar artisti Ruhı Sahib Şükürov, Novruz Əfşar Feyzullayev müğam deştgahları ifaçılığında orjinal üslub, ifa tərzi ile tanınmış, təkcə Azərbaycanda deyil, qardaş Dağıstan, Gürcüstan, Qərbi Azərbaycan, Orta Asiya respublikalarında və Yaxın Şərqi regionunda özlərinə pərestishkarlar qazanmışdır.

Tacikistanın xalq artisti, iranlı siyasi mühacir, müğənni Leyla Şərifova da Bakıya köçdü. Dünya xalqlarının mahniları ile çıxış edən Leyla xanım Azərbaycan Respubli-

Klubumuzda fəaliyyət göstərən "Məşəl" xalq çalğı alətləri ansamblı və instrumental estrada qrupu Tələbe və Gənclərin Moskva, Sofiya, Berlində keçirilən dünya festivallarında uğurla çıxış edərək Bakıya diplom və medallarla qayıdı. Musiqiçünas, professor, Rafiq İmrani milli musiqimizin tədqiqatı sahəsindər çox dəyərləri əsərlərin müəllifi kimi xarici ölkələrdə de tanınmışdır. Xalq artisti, bəstəkar, gözəl mahniların müəllifi, Milli Konservatorianın rektoru, professor Səyavuş Kəriminin Azərbaycan musiqi-

kinokompleksinin rəisi Məhəmməd Eyvazi, Azərbaycanda rəngli televiziyanın yaranışından başlamış, texnikanın son nailiyəti olan rəqəmsal televiziyyaya qədər quruculuq və təreqqinin öndəri, sovet məkanı miqyasında ən güclü televiziya texnikası mütəxəssislərindən sayılan, SSRİ-nin faxri radiostasi Rehim Dərafərin, kinorejissor Veli Səyyadi, "Azərbaycanfilm" kinostudiyasının dublyaj rejissoru Əli Həbib, AzTV xorunun solistləri Niyazi Salmanov, Pərviz Şərif, Davət Zibaçöhrə bu siyahıya şərəf getirən nümayəndələrimizdir.

60 yaşlı AzTV-nin qızıl dövründə adı böyük hörmətlə çəkilən baş redaktor, əməkdar jurnalist Ənvər Qafarlı, program baş redaktor, televizyonist Tofiq Abbasov, televiziya rejissorları Gülşən və İsmayıllı Alailər, en məsul və dövlət əhəmiyyətli tədbirlərin rejissoru, şair Əli Tədənin oğlu Natiq Cavadzadə, program aparıcıları, professorlar Seyidağa Onullahi, Cəfər Qiyası, "Aztelefilm" yaradıcılıq birliyində çalışan soydaşlarımız, film direktoru Aydin Həsəni, saysız-he-sabsız sənədli filmlərə həyat veren təcrübəli teleokinooperatorlar Adil Abbasov, Mahir Cahangirov böyük yaradıcılıq həvəsiyle fəaliyyət göstərirler.

Bütün bu nəsil nümayəndələrinin inkişafı və təreqqisində Qulam Yəhya'nın ilhamverən, qələbələrə səsleyən titanik xidməti vardır. Siyahidəki adları davam etdirmək olar. Bu gün artıq incəsənətimizdə fədailərin 3-cü neslinin nümayəndələri parlamaya başlamışdır: program aparıcıları İlkin Həsəni, kliprejissor Elnaz Əbluc, müğənni Natəvan Həbib, Rusiya estradasında özünü təsdiqləmiş müğənni Sevinc Əlbürz, xormeyster Ahəngi Teymur Cəbrayılov, rejissor Fuad Xalxalı, rejissor assistenti Turan İsmayıllı zade. Biz onlarla fərqliyətli, gələcəklərinə inanırıq.

Həsən Cəbrayılov (Ahəngi), "Mühacir" qəzetinin redaktoru, ilk azərbaycanlı milli parodiyaçı, dünya və SSRİ birinciliklərinin qızıl mükafatçısı, A.Bakixanov adına ədəbi mükafatın laureati

Qulam Yəhya və milli incəsənət xadimlərimiz

Klubdan da səmərəli istifadə etmək lazımdır. Bunun üçün onun işi yenidən qurulmalıdır

Qulam Yəhya Daneşanının nitqlərindən

Azərbaycan Milli Hökumətinin süqutundan sonra qan qardaşlarına pənah gətiren fedailəri dörd il sərasər sarsıntılar, acliq, ixtirab, itkilərlə üzləşən, ağır əmək cəbhəsində çalışmadan yorulmayan, Böyük Vətən Müharibəsinin qanlı cəbhələrində qalib çıxan, bize doğma olan Azərbaycan qarşıladı. Çox tez bir zamanda onlar yeni həyata uyğunlaşmağa, əməkde, təhsildə nəticələr göstərməye başladılar. ADF sədri Qulam Yəhya nə vaxtsa yenidən doğma yurdularına qayıdacaq silahdaşlarının yüksək ixtisaslara yiyelənmələri, təhsil almaları üçün böyük işlər görürdü. Az bir vaxt içerisinde ağır sənaye, neft texnologiyaları, kənd təsərrüfatı, inşaat və elm sahələrində yüzlərə dəyərli mütxəssislər hazırlandı.

Əsas ideoloji mübarizə sahəsi hesab olunan ədəbiyyat və incəsənət də unudulmurdur. Görkəmlə yaşıçı və şairlerimiz yetişir, onların yaradıcılığına dövlət qayğısı bəxş olunur, kitablari iri tirajlarla çap edilirdi. Əsas vəzifə isə Vətən üçün

mühəndis-texnik, kənd təsərrüfatı, maarif, sehiyyə sahələri üzrə yüksək ixtisaslı mütxəssislərin hazırlanması idi. Zaman yaraları sağaldıqca Qulam Yəhya incəsənət sahəsini də nəzarətə götürdü. "ADF-nin klubunu istedadlara təhvil verək", - deyə rəhbər o taydan gələn gənc incəsənət xadimlərinin, yetişməkdə olan istedadlarının fəaliyyəti ilə yaxından maraqlandı.

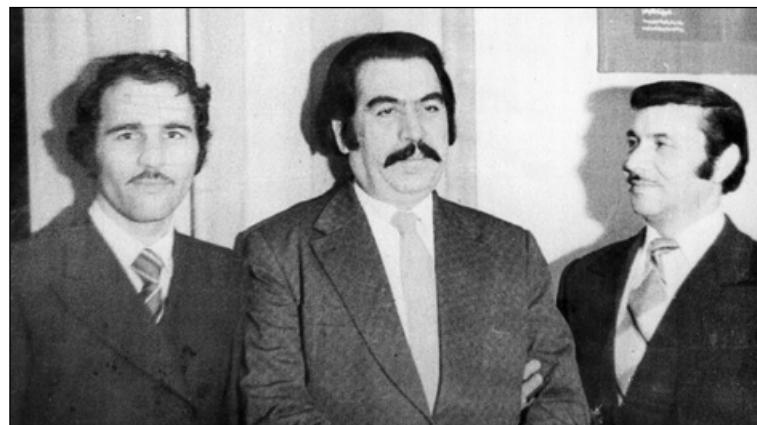
Aşıq Hüseyn Cavan qısa zaman keşivində Sovet Azərbaycanında tanınıb, sevildi, faxri adlara layiq görüldü. Yaratdığı aşiq ədəbiyyatı nümunələri kitab-kitab yayıldı. 1959-cu ilde Moskvada keçirilen Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti ongülündə aşiq sovet hökuməti başçıları qarşısında son dərəcədə uğurla çıxış edib, böyük müvəffəqiyət qazandı.

Yanıqlı səsi, təkrarsız ifa tərzi ilə ürkəklərə yol açan unudulmaz İşraqı Rübəbə Muradova Azərbaycan müğam ifaçılığı tarixinə şərflə bir səhifə yazmaqla, milli opera sənətimizdə də özünü əvəzsiz aktrisa kimi teddiq edib, respublikanın xalq artisti adına, orden və medallara layiq görüldü. Dahi Bülbülün yetişdirməsi olan əməkdar artist Məmməd Salmanov Mahnı və Rəqs Ansamblının tərkibində dünən 40 ölkəsində Azərbaycan vokal sənətini təmsil etdi. Muğam

kasının da xalq artisti kimi fəxri ada layiq görüldü. Əməkdar artistlər İşraqı Məhrux Muradova, Ruhəngiz Müsəvi, Ruhı Razi Şükürov, solistlər; Rövşən Behcət, Əziz Kerimoglu, İşraqı Tahirə Muradova, Bülən Əlizadə, İsmayıllı Abdulla, tarzənlər Abdulla Qurbani, Fərəc Əxəvanı, kamança çalan Möhsün Qurbanı, sitar ifaçısı Vilayet Bərəni, qamonçular; İsfəndiyar Coşqun, Yalçın Qurbanı, respublikada ilk zərb ifaçısı Xəyyam, estrada instrumentalist ifaçısı Fərivar radio və televiziya, konsert salonları və qastrol səfərlərində tanınıb adlarını peşəkar ifaçılar sırasına yazdırmaqla yanaşı xarici ölkələrə dəvet aldılar.

sindəki xidmətinin təqdimata ehtiyacı yoxdur. Bir çox mühüm teatr tamaşalarına rəqs quruluşlarını verən baletmeyster Əli Əşəri, 1946-cı ilde Quba Dövlət Dram Teatrında fəaliyyət göstərən Qəmər və Həzi Əşərilər, görkəmlə teatr və kino xadimləri, xalq artistləri Həsən Əbluc, Ənvər Əbluc, Valeh Kərimov, Loğman Kərimov, Rövşən Kərimov, incesənətimizdə layiq olduqları yerdə tutmuşlar.

Kino və televiziya sahəsindəki nümayəndələriniz də şərəfli əmək fəaliyyətləri ilə böyük hörmət və ad qazanmışlar: yüzlərə filmin yaranmasında iştirak edən səs rejissor Bəxtiyar Pişnamazı, AzTV

Dörd qitədən gələn uşaqlar mehriban ailəyə bənzəyirdi

Hazırda 8-10 minə yaxın uşaqlarımız vardır və sovet müəssisələrində təhsil alırlar. Ali məktəblərə verilən güzəştlər daimi deyildir. Ona görə də indidən uşaqlara başa salmaq lazımdır ki, yaxşı oxusunlar.

Qulam Yəhya Daneşanının nitqlərindən

- 68 yaşım var. Azərbaycan Dövlət Tibb Universitetini bitirən yüzlərə mühacir övladından biriyəm. 40 ildən çox həkim işləmişəm. 5 il əvvəl 1 sayılı Bakı Şəhər Klinikə Xəstəxanada baş həkim müavini kimi təqaüdə çıxmışam. Hazırda arxaya boylanmaq, olub-keçənləri xatırlamaq üçün kifayət qədər vaxtim var.

Nədənse İvanova Beynəlmilel Uşaq Evinde oxuduğum 8 il daha tez-tez yadına düşür. Onda mühacir uşaqlarının ali və orta ixtisas təhsili məktəblərinə müsabiqəsiz qəbulu kimsəyə yenilik sayılmır. Əsas məsələ institut və texnikumların fərqlənmə ilə bitirilməsindən cəmləşirdi. Bu, Qulam Yəhya Daneşanının təbərincə deşək, teşkilatçılarının nüfuzunun artırmasına göstərilən xidmet sayılsırdı.

Diqqəti çəkən faktlardan biri də kiminse övladının Rusiyanın İvanova şəhərindəki Beynəlmilel Uşaq Evinde təhsil alması idi. Məktəb keçmiş SSRİ erazisində Almaniyada Hitlerin, İspaniyada Frankonun faşist rejimi qurbanları-

İranlı Siyasi Mهاجرل جمعیتینه متسوب اولان اوشاق ایقتضات مکتبینه گونه دیلر
İranlı Siyasi Mهاجرل Camiyatına
mənsub olan uşaqlar İvanov İnternat Məktəbinə gəndərilir

nin uşaqlarını himayəyə götürmək məqsədi ilə yaradılmışdı. Almaniyadan ikinci Dünya Müharibəsindəki meglubiyətindən sonra burada doxsana yaxın ölkənin oğlan və qızları oxumaq üçün həvəsle təhvil veriliirdi. Təhsilin kefiyyətini ondan da görmək mümkündür ki, hazırda məktəbin məzunları arasında mənsub olduqları ölkələrin rehbərləri, tanınmış şəxsiyyətləri, ictimai-siyasi xadimləri kifayət qədərdir. Əvvellər alışmaq çətin olsa da sonralar sixıntılar arxa plana keçdi. Sanki bir ailənin övladları idik. Səmimiyyətdə valideynlərimiz də

müstəsna rol oynayırdılar.

Oxularımıza iki il əvvəl məktəbimizin məzunlarının Bakıda keçirilən görüşündən bir epizodu danışmaq istəyirəm. Azərbaycan dövləti tədbirin ali seviyyədə təşkil üçün bütün şəraiti yaratmışdı. Paytaxtimiza təqribən 70-ə yaxın ölkəni temsil edən məzunlar toplaşmışdı. 50 illik dostlarmışdan ispan Tomas Pames, Koreyalı Feliks Pak, yuqoslav Slobadan Bekeric, ingilterədə yaşıyan iranlı Bijən Badeh və başqları ilə cəmiyyətin sədrini tanış etdim. İranın görkəmlə tarixçisi və ictimai-siyasi xadimi Ehsan Teberinin qızı Aza xanım görüşən kimi soruşdu:

"Bayramlarda o şəkərburani, paxlavani və digər şirniyyatları məktəbimizə siz göndərirdiniz?" Sədr isə cavabında: "Xeyr, - dedi. - O nemətlərin on illər boyu məktəbinizə göndərilməsi qayğısı rəhbərimiz Qulam Yəhya Daneşanının üzərində düşüb".

Qeyd edək ki, Afrika və Latin Amerikasından gələn məzunlar da suallarına eyni cavabı aldılar.

Aradan illər ötsə də nə xeyr-xahılqlar unudulub, nə də o şirin nemətlərin dadi.

**Rafiq Bəxşi
İranlı Mهاجرلər
Cəmiyyətinin üzvü, həkim**